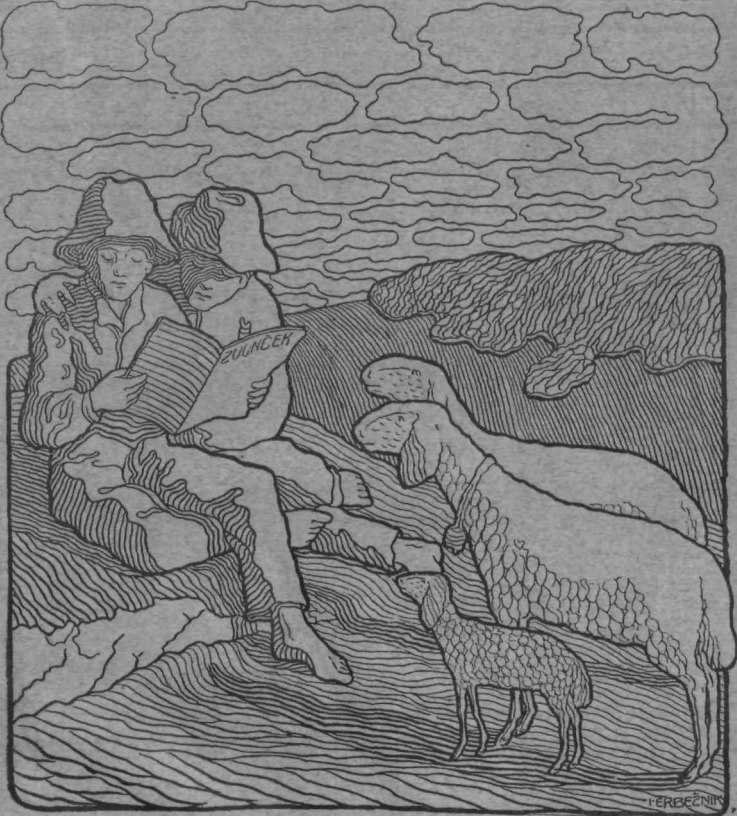

ZVONČEK

LIST S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO

LETO XVII.

PROSINEC 1916.

ŠT. 1.

Vsebina:

1. <i>Davorinov: Majka toži</i> . . . (Pesem)	1
2. <i>Cvetinomiški: Kostanji</i>	2
3. <i>Leon Poljak: Ob oknu pozimi</i> . (Pesem s podobo)	5
4. <i>F. Polnak: Ena iz vojne</i>	6
5. <i>P. Strmšek: Kako se je Francejček učil slušati</i>	7
6. <i>Tonček: Tonček vsem „Zvončkarjem“!</i> (Pesem s sliko.)	8
7. <i>Stric Pavel: Z delom se učimo!</i>	9
8. <i>Joža Poljanček: Pričakovanje</i>	11
9. <i>Fr. Šavnov: Na morju</i> . (Risba.)	13
10. <i>Fedor: Na ribjem lovu</i>	14
11. <i>Davorinov: Gorica</i> . (Pesem.)	15
12. <i>Fran Rojec: Tončkove sanje in Miklavžev večer</i> . (Mladinska dvodejanka za manjše odre.)	16
13. <i>Usmiljena Malka</i> . (Slika.)	19
14. <i>Pouk in zabava</i> . Zastavica v podobah (<i>Fr. Rojec</i>). — Mladost (<i>Davorinov</i>). — Cesarju svojemu Slovenja (<i>Jos Stritar</i>). — Na Silvestrov večer (<i>Jos Stritar</i>). — Modra razsodba. — Star papir — kurivo. — Petsto dni vojne. — Jubilej dopisnice. — Kako daleč se sliši gromenje topov. — Po nesreči ustrelil brata. — Na Silvestrov večer 1877 (<i>Jos Stritar</i>). — Kotiček gospoda Doropoljskega	21—23
15. V sedemnajsto leto!	24

Svoje naročnike prosimo potrpljenja, ker list ne more redno izhajati. V tiskarni primanjkuje osebja, ker so morali skoro vsi uslužbenci v vojno, a nadomestila ni. Ni drugega pomočka nego — potrpljenje!

Ob pričetku novega leta, ko stopa naš »Zvonček« v XVII. leto svojega obstanka, ponavljamo posebno letos prav resno in zaupljivo staro svojo prošnjo, da nam ostanejo zvesti vsi dosedanji prijatelji. Pa ne le to! Vsak naj pridobi »Zvončku« po enega novega naročnika! Nihče naj ne prezre te naše nujne prošnje.

Lansko in letošnje vojno leto nista ostala brez vpliva, ki se pozna na prevelikem skrčenju števila »Zvončkovih« naročnikov. Okrajni šolski sveti v Gorici, Tolminu in Sežani so prejšnja leta naročali »Zvonček« skupno za šole v svojem okraju. To naročilo je sedaj odpadlo zaradi vojnih dogodkov, ki ob njih trpe zlasti imenovani okraji in njih šole. Iz tega vzroka je narastel odpadek na 256 naročnikov, kar znači vsoto 1280 K. To je naravnost ogromna vsota pri tako majhnem listu z malenkostno naročnino letnih 5 K. Ako ne dobimo za ta odpadek nadomestila, potem je obstanek »Zvončka« v resni nevarnosti.

Da se to prepreči, morajo skrbeti prijatelji našega lepega »Zvončka«. Nikakor ne smemo dopustiti, da bi vojni, ki je že dovolj žrtev zahtevala od nas, žrtvovali še list slovenske mladine!

Zato pa kličemo vsem in vsakemu, naj gre takoj na delo in naj nabira »Zvončku« novih naročnikov, da dosežemo vsaj prejšnje njih število in ohranimo slovenski mladini list, ki je bil zanjo ustanovljen!

Prvo številko smo poslali na ogled mnogim šolskim vodstvom in krajnim šolskim svetom, ki še niso naši naročniki in mnogim znanim prijateljem slovenske mladine ter šolskim in učiteljskim prijateljem. Upamo, da obdrže list in nam nakažejo naročnino. Kdor se pa je ne mara naročiti, naj nam vrne list!

Priporočamo v nakup stare letnike, ki jih imamo še v zalogi, po ceni, ki je označena na zadnji strani ovitka.

Po izbruhu vojne z Italijo se »Zvonček« ni mogel vsem naročnikom na Primorskem redno dostavljati. Listi nekaterih naročnikov so se vračali s pripomnjo, da jih ni mogoče dostaviti. Za one naročnike, o katerih smo vedeli, da so morali zapustiti svoje domovje, shranjujemo liste od 6. številke naprej tu in jih jim pošljemo, ko nam sporoče svoj naslov. Nekateri so storili že to, druge pa prosimo, da nam naznanijo svoje novo bivališče. Komur manjka kaka številka lanskega letnika, naj se zglozi, da jo mu pošljemo, da bode vsakdo imel popoln letnik.

Upravišтво »Zvončka«.

KAZALO

LIST S PODOBAMI
ZA SLOVENSKO MLADINO

LETO XVII.

UREDIL
ENGELBERT GANGL

≡ 1916 ≡

V LJUBLJANI

LAST IN ZALOŽBA „ZAVEZE AVSTRIJSKEGA JUGOSLOVANSKEGA UČITELJSTVA.“
NATISNILA „UČITELJSKA TISKARNA“.

Pridržujejo se vse pravice do spisov, priobčenih v „Zvončku“.

VII B 35986 f

KAZALO.

Pesmi.

	Stran
Majka toži. <i>Davorinov</i>	1
Ob oknu pozimi. <i>Leon Poljak</i>	5
Tonček vsem „Zvončkarjem“	8
Gorica. <i>Davorinov</i>	15
„Pomlad že prišla bo“ <i>Anton Gaspari</i>	25
Zemlja. <i>Borisov</i>	30
Pismo. <i>Josip Kralj</i>	34
Tatič iz navade. <i>Borisov</i>	39
Pomladni motivi. <i>Davorinov</i>	49
Sirota na materinem grobu. <i>Fr. Rojec</i>	53
Nada moli za brata. <i>A. Germkova</i>	54
Pridi, pomlad! <i>Josip Kralj</i>	63
Zimska slika. <i>Borisov</i>	65
Pod gradom. <i>Fr. Rojec</i>	73
Molitev. <i>Leopold Lovšin</i>	76
Mladini. <i>Josip Stritar</i>	79
Ob Soči. <i>Davorinov</i>	85
Pomladanska. <i>Ivanka Kocianova</i>	86
Trobenice. <i>Fr. Rojec</i>	88
Ko vihrá neblago vreme. <i>Modest</i>	89
Sinoči. <i>Davorinov</i>	91
Darovanje. <i>Josip Kralj</i>	91
Večerne pesmi. <i>Davorinov</i>	97
Ptici. <i>Janko Leban</i>	104
Veselje s cveticami. <i>Iv. Kocianova</i>	112
Velikonočna. <i>Janko Leban</i>	112
Beračica. <i>Janko Leban</i>	121
Lahko noč! <i>Fran Žgur</i>	122
Solnček. <i>A. Rapè</i>	124
Ob smrtni postelji. <i>Janko Leban</i>	125
Glasba. <i>Janko Leban</i>	125
Dež in solzé. <i>Janko Leban</i>	125
Nasvet. <i>Janko Leban</i>	125
Zajec. <i>E. G.</i>	126
Mali ribič. <i>Josip Kralj</i>	137
Pesem mladine. <i>E. Gangl</i>	156
Encian. <i>Jos. Vandot</i>	156
Na pohodu. <i>Josip Kralj</i>	156
Srečno dete. <i>Nedin Sterad</i>	160

	Stran.
Muren. <i>Jos. Vandot</i>	173
Sinica. <i>Jos. Vandot</i>	174
Naš ded. <i>Jos. Vandot</i>	175
Na straži. <i>Josip Kralj</i>	176
Povodnji mož. <i>Fran Žgur</i>	185
Vojček. <i>Modest</i>	185
Jelka. <i>Jos. Vandot</i>	193
Sin piše. <i>Fr. Rojec</i>	198
Snidenje. <i>Fr. Rojec</i>	198
Najina slika. <i>Fr. Rojec</i>	198
Smrt. <i>Nedin Sterad</i>	200
Mrtvaški zvon. <i>Nedin Sterad</i>	200
Polnoč. <i>Nedin Sterad</i>	200
Ciprese. <i>Nedin Sterad</i>	204
Škrjančku. <i>Leon Poljak</i>	210
Tudi jaz! <i>Fr. Rojec</i>	211
Mi in naše gore. <i>Fran Žgur</i>	217
Domovini. <i>E. Gangl</i>	218
Prilika. <i>Fr. Žgur</i>	218
Materina ljubezen. <i>Fran Žgur</i>	241
Sree in solza. <i>Leon Poljak</i>	242
Misel in želja. <i>Simon Palček</i>	242
Gora in morje. <i>Modest</i>	242
Rosa in cvetka. <i>Igor</i>	242
Moj pokoj. <i>Janko Leban</i>	247
Nezvesti prijatelj. <i>Janko Leban</i>	248
Domovina. <i>Fran Žgur</i>	255
Tonček bi se rad naučil peti. <i>E. Gangl</i>	260
Veličanstvu Francu Jožefu I. <i>Fran Žgur</i>	268
Veličanstvu cesarju Karlu. <i>Fran Žgur</i>	268
Jesenska pesem. <i>Davorinov</i>	272
Domovini. <i>S. Gregorčič</i>	279

Pripovedni spisi.

Kostanji. <i>Cvetinmirski</i>	2
Ena iz vojne. <i>F. Palnák</i>	6
Kako se je Franceljček učil slušati. <i>P. Strmšek</i>	7
Pričakovanje. <i>Joža Poljanček</i>	11
Na ribjem lovu. <i>Fedor</i>	14
Obisk pri samotarju. <i>Borisov</i>	27
Sklednica. <i>Fedor</i>	31
Ob vojni. <i>Ivo Trošt</i>	36, 64
Škrat v Krimu. <i>Fedor</i>	51
Bob in Tedi, dva neugnanca. <i>Dr. Ivo Šorli</i> 57, 81, 107, 129, 161, 201, 225, 249, 273	
Večer v gozdu. <i>Cvetinmirski</i>	74, 98, 123
Glava ali vrh. <i>Ivo Trošt</i>	76
Zadnja želja. <i>A. Germkova</i>	87
Pripovedka o Barskem jezeru. <i>Fedor</i>	103
Tržaško pismo. <i>A. Germkova</i>	109
Prijateljici. <i>A. Germkova</i>	135

Mladi begunec. <i>Janko Leban</i>	147
V ujetniškem taboru. <i>H. Paternost</i>	152
O Belki in Črnki. <i>Cvetinomiški</i>	195, 219
Jež in žaba. <i>Ivo Trošt</i>	200
Pot v nebesa. <i>A. Germkova</i>	224
Izdana trmica. <i>Ivo Trošt</i>	230
Grobovi. <i>Zorka</i>	243
Grad in hiša. <i>Josip Barbič</i>	247
Zakaj so rože rdeče. <i>Peter Petrovič</i>	248
Božič sirote. <i>Hasan-Aginica</i>	269
Riba in prešič. <i>Ivo Trošt</i>	272
Na vernih duš dan. <i>Jos. Gruden</i>	280
Volk in pes. <i>Nedin Sterad</i>	282

Gledališka igra.

Miklavžev večer in Tončkove sanje. <i>Fran Rojec</i>	16, 41, 67, 113, 138, 177
--	---------------------------

Poučni spisi.

Z delom se učimo. <i>Stric Pavel</i>	9, 33, 90, 105, 157, 207, 234, 256, 278
Vojevanje v starem veku	55
Josip Stritar. <i>Lad. Ogorek</i>	77
Poletni čas. <i>Lad. Ogorek</i>	127
Custoza in Vis	153
Posvetni blagri. <i>Janez Ciglar</i>	173
Izumitelj lesenega papirja. <i>Sl. N.</i>	174
Kdaj se človek začčenja starati. <i>E - A</i>	175
Jakob Dimnik. <i>Lad. Ogorek</i>	205
Veliki admiral Anton Haus. <i>J. Dimnik</i>	221
Matko Kante. <i>Sežanski</i>	244
Stipe Ferluga. <i>F. pl. Kleinmayer</i>	258

Pouk in zabava.

Zastavica v podobah. <i>Fr. Rojec</i>	21, 117
Mladost. <i>Davorinov</i>	21
Modra razsodba	22
Star papir — kurivo	22
Petsto dni vojne	22
Jubilej dopisnice	22
Kako daleč se sliši grmenje topov	22
Po nesreči ustrelil brata	22
Kotiček gospoda Doropoljskega	23, 47, 71, 95, 119, 143, 190, 215, 239, 287
V sedemnajsto leto	24
Besedna uganka. <i>Fr. Rojec</i>	46, 237
Rešitev in rešilci	46, 70, 92, 117, 141, 187, 213, 237, 267, 285
Obelisk. <i>Engelbert Franchetti</i>	70
Uganka v zlogih	92
Iz Stritarjevega „Drobiža“	93

	Stran
Matevž Langus	94
Eden, dva, tri	94
Zaklad je odkril	94
14 leten deček obsojen na 10 let ječe	94
Poldrugo leto vojne	94
Sanje o vojni	118
Ganljiv slučaj	118
Tiger in ovca	118
Štiriletni mož	118
Novo znanstveno razkritje	118
Čin zdvijane mačke	118
Križalka. <i>Živko Rebec</i>	141
Milko in kužek. <i>Tine Ravljan</i>	142
V domačo zabavo	142
Obelisk. <i>Božidar Černež</i>	186
Ob Savi. <i>Nedin Sterad</i>	187
Ganljiv prizor	188
Materina ljubezen je močnejša nego sama smrt	188
Sin ujel očeta	188
En milijon minut	188
Junaška smrt našega sotrudnika	189
Brzina pohodnih čet	189
Kakor pravljica	189
Živali v vojni	189
Žlica mu je rešila življenje	189
Bogastvo Evrope pred vojno	189
Zastavica v podobah. <i>Vladko Rojec</i>	212
Največji križ na svetu	214
Spanje vojakov zaradi utrujenosti	214
Največja knjiga na svetu	214
Odkod ime Bukovina?	214
Mačka — človeku neprijateljica	214
Kura — rešilka	214
Človek, ki je videl Napoleona	238
Čebele kot prenašalke poročil	238
Zastavica v podobah. <i>Fr. Petrič</i>	267
Besedna uganka. <i>Janko Traun</i>	267
Sto milijard	268
S kroglo v srce zadet — ostal živ	268
Obraz iz aluminija	268
Legenda o koncu vojne	268
Mož s pipo. <i>G. E.</i>	285
Luka Svetec	286
Zlata reka iz Evrope v Ameriko	286
Ob sklepu sedemnajstega letnika	288

Podobe.

Ob oknu pozimi	5
Tonček	8
Na morju	13
Usmiljena Malka	19

	Stran
Alojzij Koprivec	32
Doberdobska planota	35
Ob Dunavu	40
Rajko Novak	45
Nada	54
Odon in Alda čitata povest o Bobu in Tediju	60
Luka Lavtar	68
Josip Stritar	78
Srečko Stegnar	86
Ko vihrá neblago vreme	89
Tinka je stopila v gozd	100
Nastenski okrasek iz razglednic	102
Učitelji — vojaki	106
Tržaška slovenska mladina	111
Zajec	126
Srečko Vilfan	128
Milica moli za očeta	136
Radivojeva domačija	150
Franc Čater	155
Stanko Trdan	160
Nadvojvoda Friderik	168
Nadvojvoda Evgen	169
Vojček	185
Pri svojcih na dopustu	192
Oče in sin — vojaka	199
Jakob Dimnik	206
Iz južnih krajev	210
Anton Haus	222
Vesel pomenek	229
Kuharjev Jelko na konju	236
Matko Kante	245
Fran Vončina	255
Stipe Ferluga	259
Cesar Franc Jožef I.	266
Luka Svetec	275
Zimsko veselje	284
Simon Gregorčič	279

Štev. 1.

V Ljubljani, 1. prosinca 1916.

Leto XVII.

Majka toži . . .

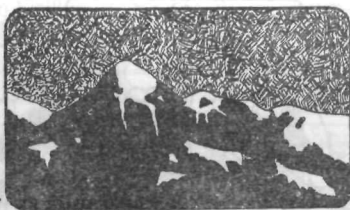
Joj, majka, kaj vam je sklonilo hrbet,
kaj vam je lase pobelilo,
kaj vam je oči omračilo
ta kratek čas? . . .

Težko breme nosim:
Moj prvi sin v boju je pal,
Bog ga ljubil in ga je k sebi pozval. . .

Od skrbi so mi sivi lasjé:
Moj drugi sin v rudniku dela daleč odtod,
v zemljo iz zemlje njegova edina je pot,
več ne pozna dobrot . . .

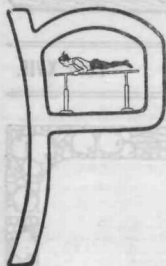
Jokam, da kmalu si izjokam oči:
Tretji sin, oče peterih otrok,
toži: dela ni.
Kje bi zaslužil jim kruhka — o, joj?
Deca zmrzuje vse dolge dni,
glad se jim roga; dela ni . . .

Davorinov

CVETINOMIRSKI:

Kostanji.

o večerji. Toplo zakurjena kmetiška soba. V krogu za mizo sami veseli obrazi, oči vseh razsmejane. Na mizi pred vsakterim velik kup kuhanega, obeljenega kostanja. Oče in mati, bratje in sestre, napoldorasli in odrasli otroci, hlapec in dekla — vsi se drže dobrovoljno na smeh, zakaj precej časa so že na vrsti »ptice v prosu«; tako so zaverovani vsi v igro, da jih prav nič ne moti mrzli jesenski veter, ki cvili zunaj okrog hišnih vogalov, buta sunkoma na šipe v oknih, za hip potihne in zbeži s holma navzdol v dolino, a se kmalu zopet povrne in zavija še bolj žalostno kakor poprej. —

»Aló, kdo se gre zdaj z menoj?«

»S teboj, Matija? ... Jaz, jaz ...«

»Ti, Minčica? ... Tebe bom pa koj dejal v žakelj ...«

»Ne boš me, Matija, ne boš me ... boš videl, da ne ...«

»Pa se udariva, ti pogumna Minčica!« —

In hlapec Matija ter mala devetletna Minka sta že pripravljena na boj.

»Ptice v prosu ...« — basira počasi in z važnim poudarkom hlapec in molč deklici smeje pod nos svojo močno, s trdimi kocinami poraslo, zaprto pest, ki skriva v njej ptice — kostanje.

»Ven jih izpusti!« — čeblljá tenko in hihitajoče, tilnik rahlo nagnjen, Minka, oči uprte v hlapčevo pest.

»Koliko jih je?« — hreščí hlapec naprej in izteza svojo roko preko mize, Minki naravnost pred oči.

Minka ugiblje, hlapčev obraz pa se razteza v smeh; in kolikor bolj se trudi Minka z ugibanjem, toliko bolj zevajo hlapčeve čeljusti, toliko bolj se stresajo od smeha njegovi dolgi, košati brki, ki se zde deklici že sami kakor dvoje velikih, črnih, vijugastih vprašanj.

»Koliko jih je?«

Minkine oči se vedno bolj razširjajo, čelo gubanči; njene misli se sučejo in iščejo poti, ki naj jo privede iz tega temnega hodnika mrkih skrivnosti. Ali ta temni hodnik je tako velik ... velik ... in potov je v njem

brez števila. Po kateri poti bi krenila? ... Debela je hlapčeva pest, bogve, koliko je v njej kostanjev. Lahko, da jih je veliko, lahko tudi, da malo ... Ampak kaj bi razmišljal še naprej! Na srečo — naj bo, kar hoče! ...

»Sedem!« —

Izgubljeno ali dobljeno? Prvo bo ... prvo ... Minki bñje srce hitreje... Jezik nemirni — čemu si tako naglo zamigal, čemu nisi še nekoliko počakal? ...

Gromko se zagrohota tedaj hlapec in počasi ter obenem veličastno odpira svojo pest — na njegovi raskavi dlani se ščeperita samo dva kostanja.

»Daj jih še pet, da jih bo sedem! Kar naženi jih, ptice, iz svojega prosa, da poletijo k meni, naženi jih, Minčica!«

Tako norčavo govori hlapec, in zato je Minke sram. Naglo mu odšteje pet kostanjev, a najbolj drobnih, kar jih ima na svojem kupu. V dno srca jo grize, da je izgubila igro, njena lica poblede za hip; toda ta jezica jo kmalu mine — njen obraz oblije zopet prejšnja rdečica, in njene oči se veselo zaiskrijo.

»Ukanil si me, ne boš me več! Prenagla sem bila z besedo ... Pojdiva se še enkrat!«

Hlapec skrije svojo desnico in svoj pehar s kostanjem pod mizo, pod viseči namizni prt; tu si nagrebe v pest določeno število kostanja, nato pa roko zopet pokaže.

In udarita se iznova.

»Ptice v prosu ...«

»Ven jih izpusti!«

»Koliko jih je?«

Minka sklanja glavo in ugiblje kakor poprej. Izza napol odprtih trepalnic srepro opazuje hlapčevo pest, njegov široki, smehljajoči se obraz in njegove košate brke. »Ne boš me več prevaral!« si misli. Zazre se natančneje v hlapčeve prekanjeno mežikajoče oči ter jih pazno motri. »Ne boš me več, nič več!« — si ponavlja sama pri sebi. »Kako se smeješ zvito-repnik ... Misliš, da ti pojdem še enkrat v past?! Ne bo nič, bratec ... Le drži zdaj pest, kolikor mogoče stisnjeno, kakor da bi še enega kostanja ne imel v njej — to ti ne bo nič pomagalo! Misliš: Nesrečnega števila, sedem, ki me je prej zavedlo, se gotovo več ne dotaknem ... Čemu se tako hudomušno smeješ? Sedem jih imaš v pesti, ravno sedem — le nikar nič ne prikrivaj!« — In Minki se zdi, da potrjuje to njeno misel tudi migljajoča senca hlapčevega desnega brka; kakor dolg jeziček liže senca hlapčevega brka steno, se izteza hudomušno in riše po steni prav čudne slike: zdaj se zavije v kljukast vprašaj, zdaj zopet se raztegne in napravi na zidu lepo veliko sedmico ... Sčasoma izginejo vprašanja popolnoma, in samo še sedmice se izprehajajo oblastno in prešerno po steni, se raztezajo od tal do stropa in se posmehujejo celo hlapcu samemu ...

Veter zunaj žvižga žalostno naprej, šipe v oknih se stresajo; zdajpa-zdaj se zaziblje viseča petrolejka pod stropom, in dimasti plamen v cilindru se globoko nagne, kakor da vsak čas ugasne...

Še vedno se zvito smeje hlapčeve oči, še vedno ugiblje Minka.

»Koliko jih je?« — ponovi še enkrat hlapec.

Minka se zdrzne; ne upa si z besedo takoj na dan, četudi se pred njenimi očmi vse sence na stenah izpreminjajo v same sedmice, ki huškajo semintja kakor zlohotne vešče, in četudi se vse te sedmice izlijejo nazadnje v eno samo ogromno sedmico, ki je ravno tako dolga kakor soba in ki plahutá nemirno kakor temna kondorjeva perut pod stropom... Pogleda Minka v hlapca Matijo, ali ne vidi ga več; na njegovem stolu ne sedi več on, Matija, hlapec, na njem sedi mogočno naščeperjena, kakor velika siva čaplja tista ogromna sedmica, vsa prhutajoča, s svojim kljunom kostanje žročča... In tiste kostanje pobira ta sedmica — senca — ptica iz hlapčevega peharja...

Naposled se Minka vendarle ojunáči in reče, kakor se je bila odločila:

»Sedem!«

Iz prejšnje ogromne sedmice na stolu se nenadoma zopet izloči hlapčeva trščata postava, tisti dolgi, migotajoči kljun izgine, in na njegovem mestu je bila zopet Matijeva glava, široka in debela kakor vedno. A hlapčev obraz se ne drži zdaj nič na smeh, resen je in mrk. Matija odpre pest — o, ljubi brat, sramota! Na njegovi dlani čepí v resnici sedmero kostanjev, kakor sedmero mršavih piščancev, ki jih je sram, da žive pod božjim solncem.

Minka pa je vesela, Minka vriska in poskakuje.

»Zdaj sem te pa jaz déjala enkrat v žakelj, Matic — si videl?!... Le daj jih sem, vseh sedem ptic iz prosa... Tako, že prav... zmagała sem jaz, jaz, jaz...«

Vsi domači se smejejo, vsi so dobre volje, vsi so veseli. In igrajo naprej, vse križem: mati z dekle Franco, oče s starejšim sinom Janezom, sestra Mica z malim Stankom, sedemletna Zinka z bratcem Hinkom, Minka pa zdaj s sestrično Ančko. Zdaj dobivajo, zdaj izgublajo, zdaj se kupi kostanja pred enim na mizi množe, pred drugim pa manjšajo, in zopet obratno, kakor je pač komu sreča mila. Med igro smeh, dovtipi, šale.

Veter zunaj, le godí na svoje žalostno cvileče harmonike — radosti iz te tople izbe ne preženeš!...

»Ptice v prosu...«

»Ven jih izpusti!«

»Koliko jih je?«

Deset ali dvajset? Ena ali nobena?... Ugiblajte, otroci, mislite, računajte!...

»Deset!«

Spet je dobila Minčica. —

Ob oknu pozimi.

Blagor nam, ko v hrbet peč
ljubo nam toploto diha:
naj, če hoče, burja piha,
nas varuje soba tiha,
glad nam je neznana reč.

Rajša mamica ne jé,
nego da bi mi stradali.
Radi bi vsem pomagali,
ko bi mogli, ko bi znali
prazne polniti roké.

Enih pa ne pozabimo!
Vedno kje se kaj dobi,
da se ptičkom ugodi,
ko jih glad in mraz mori —
le brž okence odprimo!

Prilelite in zobljite!
Ej, ob oknu je veselo:
Ko bo zopet solnce grelo,
vse bo pelo in cvetelo —
ptički, nas ne pozabite!

Leon Poljak.

F. PALNAK:

Ena iz vojne.

rance Lubad je bil krojač v vasi blizu mesta. Že pred več leti ni imel nič drugega kakor pridne roke, skrbno gospodinjo svojo ženo in malega samosrajčnega nebogljenca Janka. A vzlic svojemu uboštvu ni pomišljal kar nič, ko ga je takrat prosila vdova Jerečka, naj prevzame varuštvu njenemu šestletnemu osirotelemu sinku Milku.

Od tedaj je minila vrsta let. Mali nebogljenec Janko in sirotek Milko sta rasla ter že zbrusila hlačice in hlače skozi vso gimnazijo. Ko je umrla vdova Jerečka, je bil njen Milko že na visoki šoli ter se odtujil domačiji in svojemu varuhu, Janko pa se je

ravno odpravljal tja.

Bilo je lani poleti. Po deželi je šel cesarjev klic na obrambo domovine, in takrat sta vstopila med borce Milko in Janko; Milko Jerè kot doktor vsega zdravilstva kot zdravnik, Janko Lubad kot rezervni poročnik pri topničarjih. Tako sta odšla na bojno polje.

Tam v daljnji Belgiji je stal Janko pri avstrijskih motornih baterijah ter metal težke krogle v sovražne trdnjave, da so pokale mogočne utrdbe ter dobivale luknjo za luknjo. Padale so v naše roke, in sovražnik se je umikal boljbolj v notranjost svoje države pred zmagovitimi četami. Tam je stal poročnik Janko Lubad, tam je padel, odlikovan za svojo hrabrost. V tuji zemlji so ga zagrebli k večnemu počitku.

Bridka vest je prišla v dom starega krojača Franceta Lubada, postarala ga je v hipu še za deset let. Z vestjo pa se je naselila v njegov dom tudi beda: ni ga bilo več sina Janka in njegove podpore; za pridnega krojača pa ni bilo najmanjšega zaslужka; vzela ga je vojna. Beda je privedla še svojo sestro bolezen, da je položila na posteljo skrbno gospodinj, ženo Lubadovo, beda je pila kri in zadnje sile iz njegovega izsušenega trupla. Posedal je starec pri ženini postelji, ždel, podpiral glavo v dlan in ril s prsti v sive lase.

Prišlo in prešlo je drugo poletje. Tedaj je prišel na dopust vojaški zdravnik dr. Milko Jerè in ni si dal vzeti, da bi ne obiskal starega svojega varuha ter ne bi pozvedel o Janku, ki ni slišal o njem, odkar je odšel v tujino.

Vstopi v hišo: Lubadovka na postelji, Lubad pri njej.

»Kaj je z Jankom?«

»Padel! ...«

Zamolkel je bil odgovor starega, zamrla je še edina beseda v molku.

Tedaj je videl Milko vse in vedel je vse. Iz hudega, kí mu je stisnilo srce, je vzkliknil:

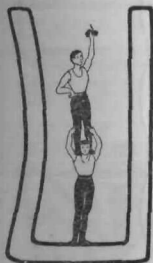
»Oče!«

»Sin!«

Tako je dala vojna staremu Francetu Lubadu zopet sina, vojna je dala doktorju Milku Jerétu zopet očeta.

P. STRMŠEK:

Kako se je Franceljček učil slušati.

Gotovljah pri Brinarjevih imajo Franceljčka. Po telescu je sicer majhen, toda oblasten gospod. Posebna ljubav so mu višave. Ko bi mu mamica in atec ne zapirala vrat, to vem, takoj bi jo pobrisal v Solčavske planine. Tako se pa zadovolji doma z mizami in stoli. Kadar mamica obeduje, takoj se priplazi kot najhujši sovražnik od zadaj, spleza po stolu kvišku in se na mah oklene mamice okolo vratu, da uboga mamica niti požirati več ne more. Seveda se mamica joka; Franceljček jo sicer izpusti, a usmiljenja ni brati v njegovih očeh.

Tak je. Sedaj ga poznate in si gotovo mislite, da je Franceljček neubogljiv. S svojo sodbo ste prišli prepozno; pred nedavnim bi bili trdili morda prav. Ker si mislim, da imate tudi vi bratca ali sestrico, ki bi ju radi naučili slušati, vam povem, kako se je Franceljček naučil.

Da ima Franceljček ob vsej svoji oblastnosti svojo mamico in atca nepopisno rad, se razume samo ob sebi; saj je povsod tako, kjer so otroci veselje staršev. Zato smo mislili, da bo Franceljček slušal samo iz ljubezni, če se mu bo kaj naročilo. A tako daleč se Franceljček ne da vladati, on je sam svoj gospod. Treba je bilo šole. Pričela pa se je tako:

Sedeli smo pri mizi, in atec je želel, da pokliče Franceljček mamico iz kuhinje. Franceljček se pa za take želje ni mnogo menil in je rajši mahal z žlico po zraku, tako da je prišel večkrat krožnik v nevarnost, da mu bo treba čez mizni rob.

Ker se v hiši nikoli ne sliši žale besede, niti preglasnega govorjenja, atec ni vedel, kako bi ukrotil nemirneža, zakaj če bi bil zahteval strogo, bi Franceljček gotovo ne slušal. Treba ga je bilo ukaniti. In atec je rekel: »Franceljček, pazi; naučil te bom slušati! Kar vihraj z žlico po zraku!« In Franceljček je mahal kar naprej. Ko pa se je utrudil, je hotel položiti žlico na mizo. Brž je atec opazil njegovo namero in rekel: »Franceljček, le položi žlico na mizo!« Še dalje mu je atec poveljeval, in Franceljček je slušal, ker je atec želel samo to, kar je hotel Franceljček že storiti. Hipoma pa pravi atec: »Franceljček, pokličí mamico!« In Franceljček je zlezl na tla, korakal k vratom in klical: »Mamica, mamica!...«

Tonček vsem „Zvončkarjem“!

Naj vas spremlja dobra volja,
milih Jer nam treba ni!
Tista volja je najbolja,
ki se le na smeh drži!

Tonček.

PRILOGA ZVONČKU

STRIC PAVEL:

Z delom se učimo!

Dragi »Zvončkovi« čitatelji!

nogo je okrog nas, kar poznamo še prav malo in še to le površno, zunanje. Celo stvari, ki imamo z njimi opraviti vsak dan, ki jih vidimo, duhamo, okušamo in otipavamo, poznamo le po teh zunanostih; od kod so, kakšne so in kako smo prišli do njih, po tem navadno niti ne vprašujemo.

Da se boste sami učili spoznavati božjo prirodo in njena čudesa, sem se namenil, da navajam pod naslovom »Z delom se učimo!« »Zvončkove« čitatelje, kako naj z lahkim trudom vsaj nekoliko prodirajo v prirodne skrivnosti. Pogledali bomo okrog sebe

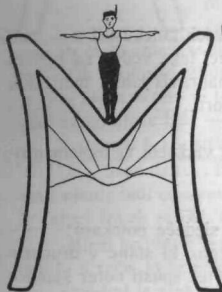
najprej doma, ozrli se bomo k mami v kuhinjo ter gledali, kaj in iz česa pripravlja tu za naš želodček. Že danes prinašamo vrsto poizkusov, ki jih napravi vsakdo lahko sam.

Po navodilu strica Pavla delajte, dragi »Zvončkovi« čitatelji, potem pa si zapišite, kaj ste našli. V ta namen si načrtajte na list papirja tako obliko, kakor sem vam jo načrtal spodaj jaz. Če ste našli še kaj posebnega, opišite to na poseben list ter odpošljite po pošti (ne pozabite dati na ovitek znamke!) vse to skupaj v pismu za strica Pavla na uredništvo »Zvončka«. Ta pisma pošljite vedno do dneva, ki vam ga označi spodaj g. »Zvončkov« urednik, ki pošlje potem vaše odgovore meni. Vse bom vestno pregledal, v drugi prihodnji »Zvončkovi« številki pa vam razložim, kaj ste našli sami.

Tako boste spoznali z delom prirodo in njena čudesa sebi in meni v veliko veselje.

K temu delu Vas vabi

stric Pavel.

Poizkusi:

a) Olupi nekaj krompirjev ter jih nastrgaj na kuhinjskem strgalniku. Nastrgano snov daj na nepregosto cunjico, drži to nad kozarcem (ali nad krožnikom), vlij gor nekaj vode ter pusti, da se vse precedi. Potem postavi kozarec na miren prostor ter odlij prihodnji dan vodo, ki stoji na vrhu. Nato nalij ravno toliko sveže vode ter ponavljaj to vsak dan, dokler ne ostane voda čista. Ko odliješ čisto vodo, pusti, naj se ti posuši, kar ostane v kozarcu (ali v krožniku).

b) Posušeno snov poglej, kakšna je po barvi in obliki, poizkusi, kako se čuti pod prsti, kakšen ima duh in kakšen okus.

c) Daj snov, ki si jo s prsti dobro zmel, v mrzlo vodo!

č) Daj v toplo vodo! Čemu je podobno, kar dobiš? Namaži s tem dva lista papirja, ju stisni skupaj ter poglej prihodnji dan!

d) Kje si že videl kaj podobnega, kakor si dobil pri poizkusu a? Čemu se tisto rabi?

e) Preizkusi, če se vjema ta snov s tvojo v vseh poizkusih!

f) Daj tri fižole v cvetični lonec s prstjo, imej tega vedno na toplem ter dobro (pa ne preveč!) zalivaj! Ta poizkus napraviš lahko tudi tako, da imaš fižol vedno na toplem in vlažnem prostoru.

g) Napravi isto s kosom krompirja!

h) Glej, kaj se godi s čebulo, če jo imaš na vlažnem in toplem prostoru!

Kdor zmore nekaj izdatkov, naj napravi še sledeče poizkuse:

1. Deni snov v poizkusno steklenico (epruveto, ki stane v drogeriji 7 h), polij jo z malo mrzle vode, drugič jo segrej ter spusti noter kapljico jodove raztopine, ki jo dobiš v lekarni.

2. Nekaj snovi pomoči z vodo ter jo segrevaj v skledici nad ognjem tako, da jo vedno mešaš, dokler ne zarjavi. Ohlajeno daj v vodo ter napravi isti poizkus kakor pri č.

3. Prideni tudi tej snovi kapljico jodove raztopine!

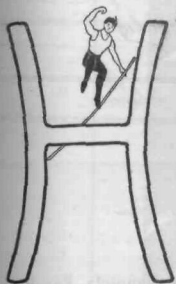
Za zapisovanje poizkusov:

O p i s p o i z k u s a											
a	b	c	č	d	e	f	g	h	1	2	3

Pisma za strica Pavla naj se pošljejo uredništvu »Zvončka« do 1. dne prihodnjega meseca.

JOŽA POLJANČEK:

Pričakovanje.

išica je bila v vasicí, ki je stala v objemu srebrne rečice. Pozoren potnik je na prvi pogled spoznal, da v njej prebivajo ubožni ljudje, ker hišica je bila lesena. Že od daleč jo je bilo videti, ker jo je izdajala motna luč, ki je brlela v temno noč ...

Pozno je bilo; mati, ki je bila v koči, je še bdela, dasiravno trudna; zakaj delala je ves dan, a ni ji bilo dosti do spanja. Njeno ljubeče in po sinu hrepenече srce ji ni dalo miru; vedno je mislila nanj, na svojega Lojzeta, nahajajočega se pri vojakih. Venomer ji je bil pogled obrnjen proti oknu, da bi videla, če že prihaja. Vsak korak, ki ga je slišala, jo je razveselil: že je videla v duhu sina, kako ji prihaja naproti s hrabrostno svetinjo. Ob takih trenutkih se je čutila srečno. A varala se je. In toliko večja je bila njena bolest in toliko bolj je raslo njeno hrepenenje, ko so šli koraki mimo njene hiše — dalje ... dalje ...

V spomin ji je prišla preteklost — sinov odhod:

Lep, jasen dan ... Fantje po vasi vriskajo in prepevajo. Tudi Lojze je med njimi; tudi on zapušča mater: »Zbogom, mati!« — Za klobukom mu je pripet šopek svežih cvetic; okrog usten mu igra smehljaj ...

»Mirni bodite in upajte, da se vrnem v kratkem — z lovorjevim vencem!« ji reče, jo še enkrat poljubi in odide.

Zapiskal je vlak ... Zbogom!

* *

Vihar je zavel po vasi in zdramil je mater iz spominov. — Ploha se je ulila. Materi se je zdelo, kakor bi nekdo tolkel po oknu. Vstala je, da bi pogledala, kdo je, toda bilo ni nikogar. Le debele deževne kaplje so padale gosteje in gosteje ter udarjale ob šipe. —

»Vrnem se z lovorjevim vencem«, je rekel sin, ko je odhajal. Ali se morda ni ta venec že posušil? — Tako je pomislila mati. Ob tej misli se je zgrozila in čutila je, kakor bi ji kdo zbadal srce ...

»Ni mogoče!« je govorila poltiho, »ni umrl, jaz molim vedno zanj, da ga varuje Mati božja. Bog me usliši! — Moj Lojze se vrne! — Bog daj!...« Začuli so se koraki. Nekdo je nalahno potrkal in potem stopil v sobo. »Prinašam vam Lojzetovo pismo iz Ljubljane!« reče prišlec.

Bil je trgovec Matevž, znan daleč naokrog. Imel je trgovino in zato je hodil večkrat v Ljubljano, da si je nakupoval blaga. —

»Sin piše ... Kaj piše? — Berite, prosim, jaz ne znam!« reče mati Matevžu, ki je takoj odprl pismo ter začel čitati:

Predraga mama!

*Dolgo časa je, ali vsaj xdi se mi, da je dolgo,
odkar se nisva videla. Težko, težko pričakujem
snidenja . . .*

*Bolan sem, toda ni hudega; upajte, da kmalu
oddravim in da se v kratkem vidiva.*

Lično Vas pozdravlja

Vaš vdani sin

Lojze.

»Kaj piše?« vpraša mati po dolgem molčanju. Ni razumela, kar ji je čital; v srcu ji je nekaj pravilo, da ni nič dobrega . . .

»Ali je ujet? — Moj Lojze?« vpraša nadalje mati.

»Ne, mati!« ji odgovori Matevž, »ni ujet! Piše, da je malo bolan, toda nič ni hudega, ker upa, da ga kmalu vidite.«

»Dajte mi pismo!« prosi mati; žalostna je bila, in solze se ji udero po uvelih licih.

»Zbogom!« pozdravi Matevž ter se pripravi na pot: »mirni bodite, saj ni nič hudega! Kmalu pride domov, in veselila se bosta snidenja. — Lahko noč!«

Mati se je mukoma spravila v posteljo, toda zaspati ni mogla. — V duhu si je predstavljala sina; bolan leži, truden je in po njej — po materi hrepeni . . .

Veter je zatulil, vrata so zaropotala. — V sanjah vidi mati sina, kako stopa proti njej . . .

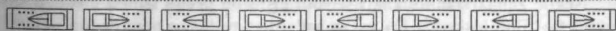
»Mati! — Prišel sem!« sliši, kako ji govori sin.

»Ti, ti si! . . . Vedela sem, da se vrneš! Molila sem zate vedno — vedno . . . Hvaljen Bog! Prišel si!« —

Lahno je udarila soseda po oknu, da pokliče ženico, Lojzetovo mater, da bi ji pomagala pri delu. — Luč je bila ugasnila; začelo se je daniti . . .

»Ni ga — Lojzeta!« je bolestno in s strahom vzkliknila mati; zakaj zdramila se je in je videla, da njenega sina še ni . . .

Fr. Šavnov: Na morju

FEDOR:

Na ribjem lovu.

alar je eden najmanjših potokov, ki napajajo Ljubljanično strugo na Barju. Navzlic njegovi skromni velikosti pa živi v njem vse polno rib. Med gostimi vodnimi rastlinami preže ondi požrešne ščuke na nerodne klene, ti zopet preganjajo kaplje in črve.

Janko in Vladko pa sta huda ribiča. In če pristavim, da sta doma prav blizu Valarja, potem vemo, da sta prebila ob tej vodici lep del svojih štirimesečnih počitnic. Pa ne, da bi kdo kaj hudega mislil! Ribarita namreč s takim uspehom, da živita v najlepšem prijateljstvu z ribičem, ki ima lov v zakupu. Že način njunega lova je popolnoma enostaven.

Oba si kolikor mogoče visoko privihneta hlače — in zagazita v vodo. Mreže in sake jima nadomestuje žepni robec. To velja, kakor rečeno, za oba. V nadaljnjem ravnanju se pa bistveno razlikujeta. Janko s svojim robcem prav nalahko in previdno prodira proti ribi. Ko je že blizu nje — tedaj riba zbeži. To je namreč resnica. Toda Janko, ki rad pove več, kot je res, ob taki priliki svečano zagotavlja, »da je bila že skoro čisto v robcu«. Na kakšen čudovit način je potem izginila iz pastí, to Janko ponavadi zamolči.

Njegov mlajši bratec Vladko zaupa bolj v srečo in ugoden slučaj. Na mestu, ki si ga je izbral za lovišče, temeljito skali vodo — da je že kar gosta. Nato razprostre pod vodo svoj robec in — čaka: prejkone se bo vsaj nekaj izmed mnogoštevilnih ribic v kalni vodi izgubilo v njegov nevidni sak... In res je robec po preteku nekaj trenutkov poln. Ko ga Vladko dvigne, plavajo v zajeti temni vodi različna zelišča, kèpice šote ali glin, polžki...

Da ribic ni med to šaro, to priznava Vladko sam in je v tem oziru verodostojnejši od Janka.

Enkrat samkrat tekom svojega počitniškega lova pa sta naša dva ribiča doživela redko lovsko srečo.

Nekoč zapazi Janko, kako se tam čisto ob bregu izmed gostega šaša svetlikajo ribje luske... Po vsem sodeč, so to luske nenavadno velikega klana. Na bratov klic prihiti Vladko, in kmalu se vsak od ene strani z razprostrtim robcem bližata skriti ribi. Že se skoro dotikata; tedaj pa se strese Vladko po vsem telesu: riba je šinila v njegov robec. Trdno zavije plen — in na suho z njim! Tudi Janko hitro prileze za njim; že ga navdaja zavist, da je njegov mlajši bratec spretnejši kot on.

Ko v travi skupno razgrneta ruto, leži pred njima 20 cm dolg klen; toda temu klenu manjka cel rep, po hrbtu se mu vleče globoka rana... nobenega znaka življenja ni več na njem.

Naša dva junaka osupneta, obraza se jima podaljšata ...

»Veš kaj, Vladko, kar nazaj v vodo deniva siromaka«, izpregovori Janko in pogleda v stran. (Mehke narave je, rane in krvi ne more videti).

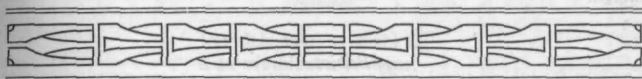
»Ampak to je čudno; ko sem ga ujel, je bil še živ. Morebiti sem ga malo pretrdo prijel in prepočasi nosil na suho. Kdo pa ve, če se ni samo potuhnil? Kaj, ko bi ga vseeno ponesla domov, da ga mamica speče?« uigiblje preudarnejši in trdosrčnejši Vladko.

»Saj vendar vidiš, da siromak nima ne hrbta ne repa. Po mojem mnenju si ga je že prav pošteno privoščila kaka ščuka, in potem je polmrtev prišel tebi v pest. In da ga je med tvojimi nerodnimi prsti doletela smrt, temu se jaz prav nič ne čudim. V vodo z njim!«

S temi besedami položil Janko čudnega ujetnika nazaj v vodo; narobe obrnjenega, s trebušno belino proti vrhu ga odneso valovi.

Žalostnega obraza zre Vladko za svojim prvim ribiškim plenom ...

Šele pozneje nekoč sta se spomnila Janko in Vladko, da je dober teden pred tem žalostnim dogodkom kosil Srakarjev Janez pregoste vodne rastline v Valarju. Tedaj je bržkone on s koso ranil ubogega klena in napravil s tem prezgodnje veselje dvema nespretnima lovcema.

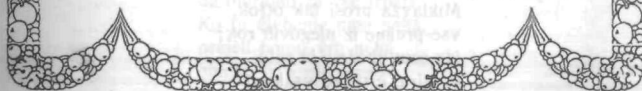

Gorica.

*Gorica: jata galebov je sedla kraj vodé,
kraj zelene vodé:
sam Bog nam je poslal v naš kraj
ta beli sijaj . . .*

*Pa je pogledal sovražnik prek naše mejé,
in galebi ječe: vse krvavo je njih srcé,
in njih krik, njih bolest in vik gre
prek vse zemljé . . .*

Davorinov.

FR. ROJEC:

Tončkove sanje in Miklavžev večer.

Mladinska dvodejanjka za manjše odre.

Osebe: Sv. Miklavž. Angel. Prvi, drugi parkelj. Tonček, siromašen vaški deček. Njegova stara mati. Peter, njegov oče. Gospa. Malka, njena hčerka. Sluga Hruška.

Prvo dejanje.

Siromaška kmetiška soba. V desnem zadnjem kotu velika zelena peč in okrog nje klopi. Peč ima zapeček. K peči je primaknjena miza. V levem zadnjem kotu postelja ali kaka druga sobna oprava. V ozadju v sredi vrata v vežo, na desni ali levi vrata v čumnato.

Večer. Na peči na vogalu brleča svetilka. Babica sedi na zapečku in si greje roke ob peči ali jih vtika pod kake cunje na peči. Tonček sedi za mizo na klopi pri peči in je opt z rokami na mizo; pred seboj ima odprto knjigo.

Babica.

Nocoj je živo in veselo,
kjer otročičev je krdelo:
saj sveti Nikolaj na svet
večer današnji pride spet!
On v družbi angelov krilatih,
rogatcev črnih in kosmatih
od hiše pa do hiše gre,
kjer mali se ga veselé;
z darovi pridne obdaruje,
a zlobne parkelj mu kaznuje!

Tonček.

Res lep nocojšnji je večer
za otročiče hiš premožnih;
težko ga čaka teh vsakter,
saj, kar v molitvicah pobožnih
Miklavža prosi tak otrok,
vse prejme iz njegovih rok;
jaz sem ubožec, in zato
prezira, črti me vsakdo!

Babica.

Da, taki so ljudje svetá;
a sveti Nikolaj ima
enako rad vse otročiče,
beračke kmetiške, grofiče:
samo da pridni, blagi so,
pa njemu vedno dragi so!

Tonček.

Zakaj otrokom hiš bogatih
pa vselej toliko prinese
v posodah srébrnih in zlatih;
a nam ubožni deci strese
in vrže kar na tla pri vratih
pesti orehov in rožičev,
ki luknjasti so od črvičev!?

Babica.

Res dela taka se razlika,
a to svetnikova ni stvar,
temveč posvetnega malika,
kj imenuje se — denar!
Ko enkrat velik boš postal,
sam lahko boš si razvozljal
to zagonetko, zdaj vsled nje
pa še ne lomi si glavé!

Tonček.

Oh, meni je tako hudó,
ko mislim na krivico to,
posebno pa me še boli,
ker moram tolikrat požreti
zmerjanje: »Tak berač kot ti
drži naj jezik za zobmi!«

Babica.

Mi smo sirote pač na sveti,
da moramo za vse trpeti!
Ko tu življenje nam nehá,
prejeli bomo vrh nebá
obleko toliko krasnejšo
in krono toliko svetlejšo!

Tonček.

Živeti še naprej tako
pa vendar mi je pretežko:
obleko slabo imam jaz,
a zunaj je tak grozen mraz!
Tja v šolo moram vselej teči,
potem pa stisniti se k peči,
da toliko se otopim,
da v klopi lahko spet sedim.
Ko mogel plašček bi dobiti
ter vanj na poti se zaviti!
In črevelj mi je zinil že,
da sneg prihaja do nogé!...

Babica.

Še vinarjev imam par sto;
če dam še te zdaj za popravo,
pri bajti cvenka več ne bo
za sol, zabelo in svečavo!

Tonček.

Moj Bog, kaj bodeva počela,
kako to zimo preživela,
ki se še komaj je začela!?

Babica.

Ko zadnji vinar bom pognala,
krompir poslednji v lonec dala,
pa šla k sosedu bom na dom
in milo ga prosila bom:
»Oh, daj mi moke črne, bele,
krompirja, zelja in zabele!
Za tvojo srečo bom molila
in vse poleti odslužila
na polju bom ti ali v hiši!«

Tonček.

Če pa vas sosed ne usliši,
s čim preživiva se potem?

Usmiljena Malka

Babica.

Za lakoto naj jaz umrem,
saj sita, trudna sem življenja;
a tebe sveti Nikolaj
otmè in reši naj trpljenja
kot revne sestre tri nekdam,
ko še na zemlji je prebival
in čast svetniško že užival!

Tonček

(dvigne sklenjene roke in pogled kvišku).

O, ti predobri naš svetnik,
še meni bodi pomočnik!
Brez matere sem in očeta,
ves svet siroto me zameta,
in moja blaga babica
let šestdeset zdaj že ima,
a menda nihče bolj ubog
na zemlji ni kot sva midvá!
Ti reši naju iz nadlog,
ti nama še živeti daj,
preljubi sveti Nikolaj!

Babica.

Otrok nedolžen si, le prosí,
da letos sveti Nikolaj
darov ti lepših naj natrosí,
kot si dobival jih dozdam!

Tonček.

Lepó sem prosil tudi lani,
ostal pa prazen sem na strani!

Babica.

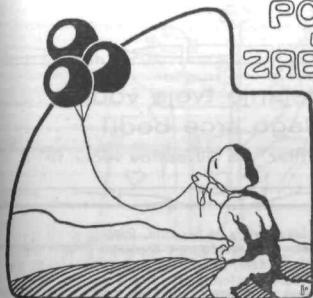
A letos, ko si v hujši sili,
naj vendar kdo se te usmili!
Če tebi sam Miklavž ne da,
pa zate svet naj omehča!

Malka

(z bledorumenkastimi lasmi, ki so na strani prevezani z modrima pentljama; oblečena v lepo belo obleko. Vstopi, se ustavi pri vratih, nagne glavico na stran in govori počasi).

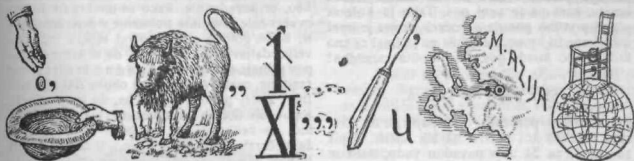
(Dalje.)

POUK IN ZABAVA

Zastavica v podobah.

Priobčil Fr. Rojec.

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

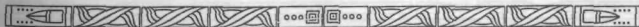

Mladost.

*Ej, mladost, ti bela
rožica v poljani,
ti vesela ptička,
solnček neugnani!*

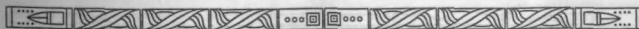
*Sto gorjá človeku,
če ti cvetko zvije,
ptičico ujame,
zlato solnce skrije ...*

Davorinov.

Stoletij šest, naš cesar, dolga doba!
Slovcu ni omahnila zvestoba!

Josip Stritar: Cesarju svojemu Slovenija.

Um naj povsod dejanje tvoje vodi,
vodnik pa umu blago srce bodi!

Josip Stritar: Na Silvestrov večer 1877.

Modra razsodba.

V Oberwaldu na Šleskem se je nedavno dogodil ta slučaj: Kolesar je povozil gos in je hotel plačati zanjo dve kroni odškodnine. Kmet je hotel tri krone za gos. Kolesar je bil v zadregi: kaj mu bo gos, treh kron pa mu je bilo žal. Ker se nista zedinila, sta šla pred občinskega načelnika, a tudi on jih ni mogel pripraviti do sporazuma. Rekel je kolesarju, naj položi na mizo dve kroni, takisto seljak gos. Potem je vzel iz žepa eno krono, jo pridel k denarju kolesarjevemu in ves znesek izročil kmetu, sam pa je vzel gos. Tako je kolesar plačal prvotno ponujani znesek, kmet je imel zahtevane tri krone, načelnik pa je imel za eno krono lepo mlado gos. Res, modra razsodba!

Star papir — kurivo.

Časopisi poročajo: Star papir se da izvrstno porabiti kot kurivo na tak način: Papir se položi za 24 ur v navadno vodo, nato se močno stisne v obliko okroglih kep; te se de-nejo sušiti v suh, zračen prostor in ko se po-suše, so izborno kurivo za peči. — Kdor ne verjame, naj poizkusi!

Petsto dni vojne.

Dne 10. decembra lanskega leta je mini-lo petsto dni, odkar je poklical naš cesar svo-jo slavno vojsko pod orožje.

Jubilej dopisnice.

V petek, dne 3. decembra 1915., je sla-vila poštna dopisnica skromen jubilej svoje 50 letnice. Na konferenci delegatov poštinih uprav v Karlsruhe leta 1865. je predlagal pruski delegat Stephan, da naj se poleg zaprtih pisem pripusti v promet tudi list iz trdega pa-pirja, katerega ena stran bodi namenjena na-

slovu, druga pa besedilu. Predlog je bil spre-jet, toda Stephanova dopisnica je bila napol mrtvo de-te, in šele, ko je avstrijska vlada na predlog profesorja Hermanna znižala pristoj-bino za dobisnico od 5 na 2 krajcarja, se je pričel zmagoviti pohod tega dopisovalnega sredstva, ki je skoraj zavladalo po vsem svetu. Dopisnica je torej avstrijska rojakinja.

Kako daleč se sliši gromenje topov.

V Zagrebškem „Tagblattu“ čitamo, da so osebe, ki so priredile izlete v zagrebško oko-lico, pripovedovale, kako so med 6. in 7. uro zvečer čule zamolklo bobnenje v zapadni smeri, ki je gotovo prihajalo od težkih topov v veliki daljavi. Ni izključeno, da to gromeje to-pov prihaja od ju ž n o z a p a d n e f r o n t e, ker razdalja znaša v značni črti okolo 200 kilome-trov, zakaj pomisliti je treba, da je gromenje topov ob dobrih vremenskih razmerah čuti tudi na veliko daljše razdalje. Tako so listi že večkrat poročali, da se je v tirolskih gorah minule jeseni večkrat čulo gromenje topov iz zapadne smeri, ki je gotovo prihajalo od fron-te v Vogezih, torej iz daljave kakik 600 kilo-metrov. Seveda gre tu za redke pojave, ki jih je možno opazovati le ob gotovih zračnih po-gojih. In to pot so bili menda takt pogoji: zrak je bil čist, po zjutranji megli popoldne lep solnčni soj in pri tem lahek južnozpadni vetrič.

Po nesreči ustrelil brata.

V Vrhpolju na Hrvaškem je ustrelil po nesreči 12 letni deček Anton Bauer brata Josi-pa, starega 10 let. Prvi je zlezel po lestvi na podstrešje, našel tam puško in jo snel. Za cev jo je vlekol po lestvi navzdol, po kateri je lezel tudi mlajši brat. Puška se je izprožila, naboj je puhnil temu v glavo in ga ubil na mestu. Vsaka pomoč je bila odveč. — Pustite nevarno orožje pri miru!

Pravici in resnici vedno zmago!
Bog živi našo domovino drago!

Josip Stritar: Na Silvestrov večer 1877.

Veleccenjeni gospod Doropoljski!

Jako sem bila vesela Vašega odgovora v koticu. Rada bi ustregla mladim čitateljem, zato prilagam danes to risbico, da bi jo priobčili v Vaš cenjeni koticek. Sedaj že en mesec nimamo več šole. Bog ve, kako dolgo bodo letošnje počitnice trajale. Če Vam je všeč, cenjeni g. Doropoljski, Vam pošljem še večkrat kako risbico.

Srčne pozdrave pošilja hvaležna

Ivanka Kladnikova
v Sevnici.

Odgovor:

Ljuba Ivanka!

Z risbicami mi ustrežeš. Rajši pa vidim, da rišeš s svinčnikom ali s peresom, ker so posnetki takih risb lepši in cenejši. Posebno to zadnje je zame velike važnosti.

Dragi gospod Doropoljski!

Čez leto dni se Vas zopet spominjam. Ko sem bila na počitnicah, sem si naredila vrt. Bil je prav lep. Vsem, ki so ga videli, je ugajal, posebno pa meni. Na njem so rasle raznovrstne cvetice. Prav pridno sem jih zalivala, da mi niso usahinle. In ko sem šla proč, sem se prav težko ločila od njega. Za spomin sem si vzela s seboj najlepšo rožico.

V šoli se prav pridno učim, najbolj me veseli: čitanje, prirodoznanstvo, zgodovina in zemljepisje. Ta predmet sedaj jako potrebujemo. Hodim v 5. razred. Skoraj vsak dan slišim grmenje topov. Lahov se nič ne bojimo.

Vljudno Vas pozdravlja

Marija Ganglova,
učenka v Idriji.

Odgovor:

Ljuba Marija!

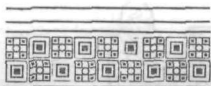
Gotovo se že sedaj veseliš počitnic, da boš svoj vrtec zopet lepo uredila in ga zasadila z lepimi cveticami. Lepo je od vsake pridne deklice, ki ljubi in neguje cvetice. — Veseli me, da se pridno in rada učiš. Upam, da Ti vedno ostane to veselje. — Lahov se nam ni treba nič bati. Naši hrabri vojaki jim temeljito in uspešno branijo pot v našo lepo domovino. Slava jim!

Veseli bodimo . . .
(Nemški Rut.)

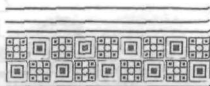
Veseli bodimo,
vesel'ga srca,
smo 'z lepega kraja,
s Taič Ruta doma.

Veseli bodimo,
vesel'sem jaz rad,
vesel'ga človeka
tud' Bog ima rad.

Narodna pesem.

SREČNO BODI

NOVO LETO!

V sedemnajsto leto!

Ljubi slovenski mladini v pouk, razvedrilo in zabavo začenja z današnjo številko „Zvonček“ svoj sedemnajsti letnik. Tudi to leto hoče izvrševati svojo nalogo preteklih let po svojih najboljših močeh in z vsemi sredstvi, ki so mu na razpolago. Bolj kakor kdaj prej moramo skrbeti v sedanjih hudih in žrtev bogatih časih, da prepojimo in oborožimo svojo mladino z vsemi čednostmi in krepostmi, ker bo ravno ona poklicana, da stopi na mesta svojih očetov in bratov ter v bodočih dneh živi in deluje, čuvajoč svoje dobro ime, na čast in v korist svoji ožji in naši skupni domovini.

Skrbeli bomo, da bo vsebina našega lista tudi letos raznovrstna, bogata in lepa — vedno taka, da ne bo žaljiva niti za srce, niti za oko. Vsi sedanji letniki kažejo, kako ljubimo slovensko mladino, kako dvigamo in utrjamo vse njene vrline. To načelo plemenite duševne vzgoje nam ^{ne}ostane kažipot tudi v tem letu.

Stric Pavel začenja v današnji številki s posebno zanimivim spisom „Z delom se učimo!“ — Opozarjamo na ta spis s posebnim poudarkom in vabimo na krepko sodelovanje vse svoje mlade naročnike!

Slovensko javnost pa prosimo, naj nam ohrani svojo naklonjenost! Prijatelj nagovarjaj prijatelja, sosed soseda, naj v teh težkih časih vsaj svoji deci privošči to veselje, da ji naroči list, ki je pisan njej! Tako se z majhnim trudom dvigne število naših odjemalcev; mi pa bomo toliko lažje in uspešneje služili svojim namenom!

Upravništvo in uredništvo.